

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Elementa Doctrinae De Circvlis Coelestibvs, Et Primo
Motv**

Peucer, Kaspar

Vitebergae, 1576

VD16 P 1990

Quod duplices sunt stellæ, fixæ & errantes.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56559)

Axis vmbre Ptolomæo 274. semidia. At se-
cundem recentes obseruationes 265. Totius ergo
regionis elementaris semidiameter, si concauum
spheræ Lunæ mundo est ὁμόκεντρον, 52. semi-
diametros terræ 17. scrupula continet.

Quod duplices sunt stellæ,
fixæ & errantes.

STELLAS græci ἀστέρας & ἀστὴρα vocant,
sed ἀστὴρα quidam ex pluribus vicinis stellis coa-
ctas & conformatas effigies nominari solent, vt
latini sydera, ἀστέρας vero singulas stellas. Nomen
sortitæ sunt ἀπὸ τῆς ἀστραπῆς, id est, à fulgore.
ἀστραπὴ vero quasi ἀναστραπὴ dicitur, ὅτι τοὺς
ἀστέρας ἀναστρέφει, quod ad se visum conuertit.
Sunt autem stellarum aliæ fixæ seu inerrantes,
ἀστέρες ἀπλανῆς. Aliæ errantes πλανῆς.

Fixæ, octauæ omnes spheræ inhaerent, & vo-
cantur fixæ, non quod immobiles consistunt, sed
quod tardissimo motu, quem sensus non percipiunt,
sed artifices ratione & obseruationibus compre-
hendunt, immutabilibus semper spacijs disiunctæ &
se inuicem, velut in parallelis prouehuntur in suo
orbæ. Ptolomæus, Aristillidis, Timocharis & Hi-
parchi obseruationibus collatis ad ea, quæ ipse co-
gnorat, centum annis eas vnum conficere gradum
ani-

animaduertit. Copernicus recens examinatis veterum obseruatis, ijsq; ad $\Phi\alpha\iota\nu\acute{o}\mu\alpha\tau\alpha$ à se notata comparatis, deprehendit annis non amplius centum, Sed septuaginta duobus stellas unum emetiri gradum, & quolibet anno Ægyptio (qui 365. continet dies) easdem 50. scrupula secunda, Vno die 8. scrupula tertia, 10. quarta, peragrarè: Integram vero conuersionem annis vices quinquies millibus octingentis sedecim, 25816. absoluerè.

Harum à veteribus cognitæ & numeratæ sunt 1022. Qui loca Australia nostro seculo adierunt & peruagati sunt, plures se circa polum antarcticum maximas ac lucidissimas conspexisse affirmant, quas prætereo, contentus numero veterum, qui magnitudinis stellas à se inuicem distinctas in sex differentias distribuerunt, hisq; $\alpha\mu\alpha\upsilon\psi\sigma\zeta$ quasdam, id est, obscuras, & quasdam $\nu\epsilon\phi\epsilon\lambda\omicron\epsilon\tau\alpha$ $\delta\epsilon\gamma$, id est, nebulosas addiderunt.

1. Stelle primæ magnitudinis, quarum quindecim numerantur, & magnitudine ac splendore reliquas omnes & mole terram 107, id est, centies septies cum vndecim sexagesimis quartis superant. Est enim diametri earum ad diametrum terræ proportio quadrupla superpartiens tres quartas quæ 19. ad 4. Cum ergo per 18. propo: 12. elementorum spheræ sint inter se in tripla ratione suarum

earum dimetientium, diametris cubice multiplicatis,
maiorq; cubo per minorem diuiso, colligitur diffe-
rentia seu excessus.

2. Stelle secundæ magnitudinis, quarum 45. re-
feruntur, terram excedunt fere octogies septies.
Proportio enim Diametri earum ad Diametrum
terre quadrupla superpartiens viginti quinq; sexa-
gesimas quæ est 265. ad 60.

3. Stelle tertiæ magnitudinis, quarum 208. nu-
merantur, terram septuagies bis cum triente fere
superant. Proportio enim Diametrorum quadrupla
est sesquisepta, quæ est 25. ad 6.

4. Stelle quartæ magnitudinis, quarum 474.
referuntur terra maiores sunt quinquagies quater,
et semisse terre vel paulo plus, proportio enim Dia-
metrorum est tripla superpartiens quatuor quintas,
quæ 19. ad 5.

5. Stelle quintæ magnitudinis, quarum 216. in-
uentur, vincunt mole sua terram tricies semel.
Proportio diametrorum est tripla superparties quin-
que tricesimas octauas, quæ 119. ad 38.

6. Stelle sextæ magnitudinis, quarum 50. notatæ
sunt, terram excedunt decies octies et paulo am-
plius. Proportio diametrorum est dupla superparti-
ens quinq; octauas quæ 21. ad 3.

Obscuræ 9. Nebulosæ 5. recensentur.

Diffe-

Differunt stelle & splendore, situ, colore, scintillatione, & in primis configuratione. Nam plerasq; stellas fixas, cum effectibus, tum magnitudine & splendore insignes & vicinas, veteres certa ratione distinctas, in quadraginta octo imagines seu effigies collegerunt, digesserunt ac conformarunt, usq; ex notarum rerum, vel figurarum similitudine ac conuenientia, congruentia nomina imposuerunt, eam ob causam potissimum, vt & agnosci facilius discerniq; & omnibus insigniri peculiaribus possent. Imagines illas ἀστέρες & οὐράνια Ptolemæus vt duodecimas partes Zodiaci δωδεκατημόρια, Ζώδια Proclus, signa & sydera Plinius, Constellationes vulgus vocat. Nec nouum esse commentum, sed ex doctrina Astronomica veteri de promptum, Homeri & Hesiodi vetustissima poemata, à quibus Pleiades, Hyades, Orion & Acturus commemorantur, & Arati de Syderibus carmen testatur, quem circa 124. Olympiadem, annis ante natum Christum ferè trecentis vixisse constat. Nec dubium est ex Phœnicia primo in Græciam peruenisse, Phœnicibus verò à sanctis Patribus post diluuium velut per manus traditam esse, & totam de astris doctrinam, & hanc ipsam distinctionem. Nam & in historia Iob, & prophetijs

Amos

ONALIA. XV.

Vrs
κω

22

38

34

Vrs
ἐλί

12

Dro

18 quarum quæ in ore

12

Cel

ὑπὸ κίβροσ κύνωρ,

Boc

id est, Canis dici-

λα, q

tur.

CoAp

2 quarum lucidissi-

ρα, xx

ma προκύνωρ, id

Her.

est, canicula dici-

Ly.

tur.

Ol

5 + lucida in temone Informes

C.

P.

A

S

S

S

S

SYDERA COELI XLVIII.

SEPTENTRIONALIA.

XXI.

SIGNA ZODIACI.

XII.

MERIDIONALIA. XV.

Vrsa minor ἀρκτος μικρά ἢ κλωστήρα.	7	quarum, quæ in extrema cauda consistit stellula polaris dicitur.
Vrsa maior ἀρκτος μεγάλη ἢ βαρκ.	27	
Draco δράκων.	31	
Cepheus κεφείος.	12	
Bootes βοώτης ἢ ἀρκτόφουλαξ.	22	
Corona borealis σέφωρος βόρα.	8	
Hercules ἕρως.	28	
Lyra λύρα, vultur cadens.	10	inter has lucidiss. Lyra.
Olor avis ὄρνις vultur volans.	17	
Cassiopea κασιόπειρα. Habet Perseus πέρσευς. stellas	13	26 quarum quæ in sinistra manu sunt γοργόνιον, id est, caput gorgones constituunt.
Auriga αὐρία.	14	Inter has, quæ in sinistro insidet humero, αἰξ, id est, capra, & due quæ καὶ πρὸς tenent, hæc, ἐριφαι, vocantur.
Serpentarij ὄφις.	24	
Serpens Serpentarij ὄφις ὄφις.	18	
Sagitta ὄϊς.	5	
Aquila ἄετ.	9	Earum lucida ἢ μετὰ φρένων, ἔστὸς aquila.
Delphin δελφίν.	10	
Sequo equi ποτομαῖ ἴππῶ, εἰμνίον.	4	
Equus alius seu Regulus ἴππῶ.	20	
Andromeda.	23	
Trigonum δέλτονον.	4	
Summa omnium 360.		

1	Quæ ἀρκτοφούρα vocatur.	
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		
26		
27		
28		
29		
30		
31		
32		
33		
34		
35		
36		
37		
38		
39		
40		
41		
42		
43		
44		
45		
46		
47		
48		
49		
50		
51		
52		
53		
54		
55		
56		
57		
58		
59		
60		

1	Aries κριός.	
2	Taurus ταῦρος.	
3	Gemini δίδυμοι.	
4	Castor vel Pollux.	
5	Cancer κέρκρινος.	
6	Leo λέων.	
7	Virgo πέρσειος.	
8	Libra χελε.	
9	Scorpius σκέρπτιος.	
10	Sagittarius τοξότης.	
11	Capricornus οὐρανός.	
12	Aquarius ὕδρως.	
13	Pisces ἰχθύες.	

1	5	Inter has præsepe φάρυγ uenuloza in pectore, & Aselli duo ὄντι βόρεος.
2	11	Ex his quæ in corde boreæ σιλια, id est, regulus dicitur.
3	18	Harum quæ in dextra ala maxime borealis πρὸς τὴν γὰρ, id est, Vindemiatorem, in sinistra manu uero lucida, spica σαχίς dicitur.
4	27	Media trium in corpore positarum ὑπὸ κίβητος, cor Scorpj vel ἄντραξις dicitur.
5	31	
6	28	
7	24	
8	34	

1	22	Cetus κίττος.	
2	38	Orion ὄριων.	
3	34	Eridanus, fluvius, πίδαξ.	
4	12	Lepus λαγῶς.	
5	18	Canis κύων.	
6	2	Minor canis seu canicula πρὸς κύων.	
7	7	Argo nauis. Habet stellas.	
8	25	Hydra ὕδρως.	
9	7	Crater κρατήρ.	
10	7	Coruus κόραξ.	
11	37	Centaurus κένταυρος.	
12	19	Bestia quam tenet Centaurus.	
13	7	Lupus λύκος.	
14	7	Ara seu Thyrribulum θυμιατήριον.	
15	13	Corona australis σέφωρος νότιος.	
16	11	Piscis australis ἰχθύς νότιος.	
Summa 316			

Via lactea, quam γαλαξία γαλακτιον κηλινον Ptolemeus a colore candido & lacteo vocat, congeries est minutissimarum, & visum effugientium stellarum, quarum confusum quoddam coactumque, & copia velut actum, nec distinctum cernitur lumen, Et zone ritu ambit ac cingit caelum, estque inæqualis, situque, latitudine, stellarum frequentia, & colore plurimum differt. Alicubi biuia cernitur, sed præcedens pars nec continua est, nec zonam complet integrum, sed circa Cygni ac Thyrribuli ἀσπίδος μὲν deficit. Sequens pars continua nec vsquam interruptio tractu oblique caelo obducitur, & de Zodiaci partibus in Septentrione Geminos, in meridie Sagittarium & Capricornum pertransit.

Summa omnium 364, excepta coma Berenices.

SEPTENTRIONALIA

Table with two columns and approximately 15 rows of text, containing faint Latin entries and numbers.

...sue
...A. K
...picare
...I. S
...C. H
...um
...O. T
...ant, q
...effig
...a san
Reliq
...modo
...ginu
...op
Et sy
...dional
...dional
...m. o.
...mero.
Meru
...p
...num
Signa
...ca
...ant.

siderum fit mentio, ut **KESIL** & **KI-**
MA **KESIL** Orionem, **KIMA** Pleiades si-
 gnificare docti iudicant, & à **KESIL** mensene
ISLEV denominatum conijciunt. Solem
CHEMES, & idolum eius **MOLCH**.
 Iam **IERECH**, Luciferum **MEZ A-**
NOTH, Hesperum **AISCH** sacræ literæ vo-
 cant, quæ & vetustissimam esse stellarum in cer-
 nis effigies partitionem ac distributionem, & pri-
 ma à sanctis patribus profectam, declarant.

Reliquas vero stellas, quæ nec collocatæ sunt
 modo, ut exprimant figuram aliquam, nec ad
 imaginum cæterarum formam aliquid conferunt,
 ἀοροῦντες, id est, informes, græci appellant.

Et sydera quidem situ in septentrionalia, Me-
 ridionalia & zodiaci signa distinxerunt. Septen-
 tionalia, οἱ κατὰ τὸ βορρῶν ἡμισφαίριον ἀστέ-
 ροι, ab ecliptica in septentrionem vergunt,
 numero. 21.

Meridionalia, οἱ κατὰ τὸ νότιον ἡμισφαίριον
 ἀστέροισι, in meridiem ab Ecliptica recedunt
 numero.

Signa Zodiaci duodecim, quæ & ζώδια &
 δωδεκατημόρια vocantur, in ipso Zodiaco con-
 stant.

SEPTENTRI.

F

De Pla